МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра обліку і оподаткування

Допущено до захисту

„____” _____2023 р.

Зав. кафедри, д. е. н., професор

_____

Кваліфікаційна робота магістра

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ) ПП НВТ «АГРО-РИТМ» ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконав – студент 2 курсу, групи 21мз-о
освітньої програми «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 Облік і оподаткування
Рябокоровка Валерій Миколайович

Науковий керівник – д.е.н., професор
Кучеренко Тамара Євгеніївна

Умань -2023

Реферат
на кваліфікаційну роботу:
«Обліково-інформаційне забезпечення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) ПП НВТ «Агро-Ритм» Подільського району Одеської області»
студента факультету економіки та підприємництва Уманського національного університету садівництва
Рябокоровки Валерія Миколайовича

Актуальність теми зумовлена тим, що розвиток ринкових відносин підвищує відповідальність і самостійність підприємств та інших суб'єктів ринку в підготовці та прийнятті управлінських рішень. Ефективність цих рішень багато в чому залежить від об'єктивності, своєчасності та всебічності оцінювання існуючих й очікуваних фінансових результатів (прибутку/збитку), та фінансового стану підприємства.

У даній роботі, яка складається із трьох розділів, використано теоретичний матеріал з сучасних наукових статей та інших праць провідних науковців. Загальний об'єм роботи складає 46 сторінок. Робота містить 8 рисунків та 8 таблиць. Кількість використаних джерел становить 64 наукових праці.

Мета роботи: розкрити суть, значення, обліково-інформаційне забезпечення звіту про фінансові результати, аналіз фінансових результатів у ПП НВТ «Агро-Ритм» Подільського району Одеської області, визначити основні напрямки їх удосконалення.

Перший розділ – теоретичний. В ньому розглянуто проблеми визначення, визнання прибутку, структурних компонентів фінансових результатів – доходів і витрат.

Другий розділ – практичний. У ньому розглянута фінансово-економічна характеристика і обліково-інформаційне забезпечення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) ПП НВТ «Агро-Ритм» Подільського району Одеської області.

У третьому розділі намічено шляхи удосконалення Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи), окремих складових фінансових результатів – доходів і витрат звітного періоду.

Анотація

Резюме: У кваліфікаційній роботі на прикладі ПП НВТ «Агро-Ритм» Подільського району Одеської області досліджено сучасні проблеми обліково-інформаційного забезпечення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) та запропоновано шляхи його поліпшення.

Ключові слова: звіт про фінансові результати (звіт про сукупні доходи), прибуток, збиток, доходи, витрати, облік фінансових результатів, активи, зобов'язання.

The Summary:

Summary: In the qualification work, on the example of PE NVT "Agro-Rythm" of the Podilsk district of the Odesa region, modern problems of accounting and information support of the Report on financial results (Report on total income) were investigated and ways of its improvement were proposed.

Keywords: statement of financial results (statement of comprehensive income), profit, loss, income, expenses, accounting of financial results, assets, liabilities.

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 4

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ)

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ) ПП НПВ «АГРО-РИТМ»

2.1. Аналіз фінансових результатів ПП НВП «Агро-Ритм»

2.2. Обліково-інформаційне забезпечення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи)

3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ)

ВИСНОВКИ…….

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……

ДОДАТКИ…….

ВСТУП

Сучасне ринкове середовище спрямовує кожен суб'єкт господарювання на залежність від прибутковості діяльності у розмірі, який забезпечить розширене відтворення його господарської діяльності та задоволення соціально-екологічних потреб, конкурентоспроможність на ринку капіталу. Саме удосконалення системи обліково-інформаційного забезпечення управління фінансовими результатами є актуальною задачею проблеми ефективного розвитку й економічного зростання підприємства. Підставою достовірного і своєчасного відображення у звітності фінансового результату є науково обґрунтована методика і методологія його обліку. Своєчасне та об'єктивне визначення фінансових результатів дає можливість оцінити реальні перспективи економічного зростання підприємства, потенційну спроможність В сільськогосподарських підприємствах на формування фінансових результатів впливає низка організаційно-технологічних особливостей галузі, які частково враховані при запровадженні НП(С)БО 30 «Біологічні активи», проте більшість з них є об'єктами методологічних досліджень науковців.

Дослідження вітчизняних та західних вчених свідчить, що теоретичні та практичні питання обліку і відображення у звітності фінансових результатів є актуальними і спрямовані на ґрунтовне розуміння проблем, пов'язаних з трансформацією вітчизняної системи обліку. Поряд з цим важливі аспекти теорії і практики облікового забезпечення фінансових результатів у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) потребують проведення подальших досліджень і розробок в напрямку їх удосконалення.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи: обґрунтування теоретичних та методичних підходів до формування фінансових результатів у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи), розробка основних напрямків удосконалення його обліково-інформаційного забезпечення.

Відповідно до поставленої мети у роботі визначені завдання, спрямовані на її досягнення:дослідити фінансові результати як об’єкт обліку і фінансової звітності;

- вивчити нормативне-правове забезпечення обліку фінансових результатів, його складових в процесі формування Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи);

- проаналізувати фінансові результати підприємства та напрями використання прибутку;

- дослідити обліково-інформаційне забезпечення фінансових результатів та їх відображення у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи).

Об’єктом дослідження є теоретичні і методологічні підходи до обліково-інформаційного забезпечення фінансових результатів у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи).

Предметом дослідження є сукупність методичних та практичних положень облікового-інформаційного забезпечення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) ПП НВП «Агро-Ритм» Подільського району Одеської області.

Методи дослідження ґрунтуються на діалектичному підході до вивчення сучасного стану системи облікового забезпечення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) та фінансових результатів підприємства. У процесі написання роботи використано такі загальнонаукові та специфічні методи і прийоми: абстрактно-логічний, монографічний, розрахунково-конструктивний, та графічний методи, порівняння та узагальнення.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною основою написання дипломної роботи стали праці вчених-економістів, нормативно-правові акти, навчальна та довідкова література, практичні аспекти обліку та аудиту, висвітлюванні у періодичних фахових виданнях, монографіях, а також річна фінансова звітність, дані синтетичного і аналітичного обліку ПП НВП «Агро-Ритм» Подільського району Одеської області.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ)

Прибуток підприємства є однією із головних і складних економічних категорій, сутність цього поняття вивчалася в контексті різних теоретичних підходів до його формування методологічних засад (рис. 1.1).

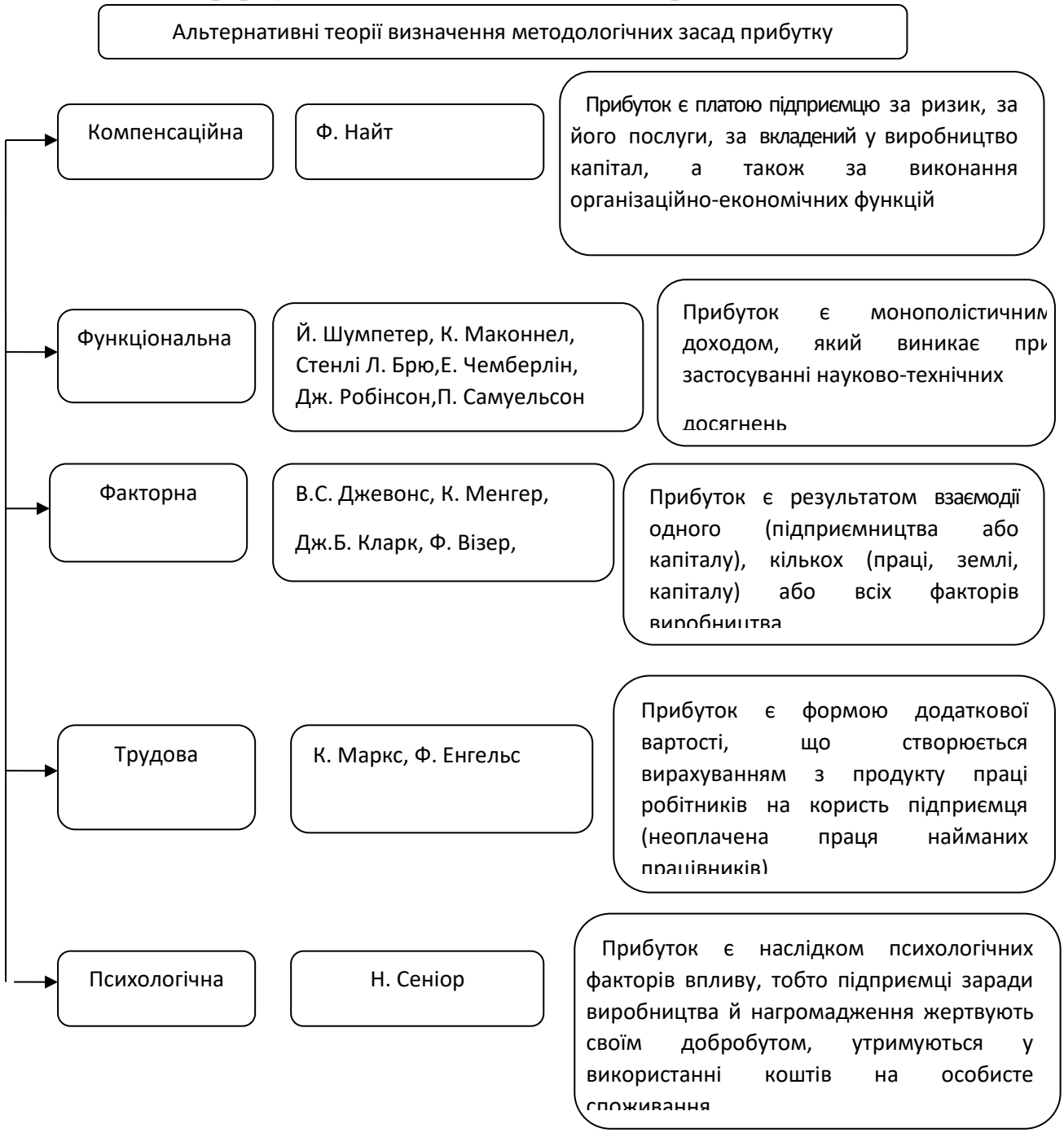

Рис. 1.1. Теорії методологічних засад визначення прибутку
(узагальнено за 18, 61)

Вченими доведено, що зростання вартості підприємства відбувається через максимізацію прибутку, що проявляється у додатковому зростанні власного капіталу для засновників та учасників.

Бухгалтерське трактування прибутку визначає його як суму, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [33]. Прибуток, як предмет дослідження в бухгалтерському обліку, вивчався рядом вчених (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Підходи до трактування поняття «прибуток»

Автор	Визначення поняття «прибуток»
Данилюк М.О. [11]	Прибуток – частина вартості додаткового продукту, виражена в грошах; частина чистого доходу; грошовий вираз вартості реалізованого чистого доходу, основна форма грошових накопичень господарського суб'єкту
Висока О.[7]; Кириченко А.І. [19]	Прибуток – кінцевий результат, який створює підприємству фінансові ресурси, що необхідні для розширення його діяльності, необхідні для формування його сталості і конкурентоспроможності на ринку товарів і послуг
Мазур Н. А. [28]	Прибуток підприємства в загальному розумінні являє собою частину вартості прибуткового продукту, створеного працею, і є складовою частиною доходу підприємства
Олійник І. О. [38]	Прибуток є не лише результатом успішної діяльності, в контексті підприємництва він виступає як фактор організації виробництва.
Ратушна О.П. [47]	Прибуток – категорія, яка поєднує позитивну величину фінансового результату та приріст власного капіталу підприємства внаслідок ефективної господарської діяльності та ефективних управлінських рішень
Скрипник Н., Коструб'іцька Н. [52]	З кількісної сторони прибуток є приростом власного капіталу підприємства через перевищення доходів звітного періоду над пов'язаними з ними витратами. З якісної сторони прибуток – це економічна форма додаткового продукту, створена людською працею
Тесленко Т. [54]	Якісний показник діяльності підприємства, який визначають як різницю між доходами та витратами і який приводить до зростання (прибутку) або зменшення (збитку) власного капіталу

Таким чином, проведені дослідження щодо сутності поняття «прибуток» свідчить про те, що воно є багатоаспектним і трактується вченими по-різному. Визначення прибутку, як економічної категорії залежить від рівня суспільно-політичного устрою країни, розвитку економічної науки, що суттєво впливають на формування нормативно-правової бази з обліку і фінансової звітності.

В сфері бухгалтерського обліку, як показують дані таблиці 1.1, прибуток як наукова категорія має набагато менше розбіжностей в з'ясуванні його сутності, механізмові утворення. Це пов'язано з нормативним регулюванням порядку

формування результатів діяльності, їх відображення в системі обліку й фінансовій звітності підприємства. Не дивлячись на розбіжності в тлумаченні терміну «прибуток» в кожній його інтерпретації прослідковується спільні думки – позитивний результат діяльності підприємства залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а формою його вираження є прибуток, який збільшує власний капітал суб'єкта господарювання.

Значний внесок у розробку теоретичних та практичних засад формування вітчизняної фінансової звітності за МСФЗ, зокрема, про фінансові результати, внесли видатні українські вчені: С. Голов, О. Головащенко, Н. Гордополова, З-М. Задорожний, С. Зубілевич, В. Костюченко, Я. Крупка, Т. Кучеренко, Г. Лютова, Н. Пирець, І. Тетерук, О. Єлькіна, А. Озеран, В. Пархоменко, М. Поступайло, та інші. Однак й надалі з'являються окремі організаційні та методичні проблеми складання та подання фінансової звітності за міжнародними стандартами, аудит фінансової звітності, складеної відповідно до вимог МСФЗ, зближення вимог національним та міжнародних стандартів, в тому числі і стосовно розкриття у фінансовій звітності інформації про фінансові результати.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) містить інформацію про діяльність підприємства за певний період, що дозволяє розрахувати його рентабельність. Це є необхідним для оцінки потенційних змін у складі економічних ресурсів та прогнозування здатності підприємства генерувати грошові потоки від тієї ресурсної бази, що є в наявності. Також цей звіт дає змогу формувати судження про ефективність, з якою підприємство може використовувати додаткові ресурси [57, с. 43].

Проблеми обліково-інформаційного забезпечення Звіту про фінансові результати показав, що основними характеристиками фінансових результатів, є доходи звітного періоду за рахунками 79 «Фінансові результати», 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», 73 «Інші фінансові доходи» та 71 «Інший операційний дохід». Більшість науковців пов'язують удосконалення фінансових результатів на рахунку 79 «Фінансові результати». Для деталізації доходів за видами діяльності і за їх окремими складовими автори пропонують

впровадити більше субрахунків або змінити назви вже існуючим і додати нові. Такими шляхами вони пропонують нівелювати основний недолік формування фінансового результату в Плані рахунків бухгалтерського обліку: на субрахунках 791 й 792 поєднані по два види діяльності підприємства на субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» основна та інша операційна діяльність, а на субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» інвестиційна й фінансова діяльність [48,49,51,60].

Обліково-інформаційне забезпечення прибутку за видами діяльності, прибутку до оподаткування за операціями на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» пропонується також з використовуванням додаткових субрахунків для обліку за видами діяльності аналогічно до даних рахунку 79 «Фінансові результати» [1,2,3,6,48,51].

Науковці також відмічають неспівставність окремих форм фінансової звітності через відсутність даних для оподаткування прибутку, що відображається у складі іншого сукупного доходу. Так, Н. В. Прохар [45,46], О.В. Кунченко [24], Н.П. Кузик, О.А. Боярова, І.М. Подольська [23, с. 405] вказують, що значна сума оподатковуваного прибутку відображається у першому розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи). Але господарські операції, які відображаються у другому розділі – Сукупні доходи, також слід оподатковувати податком на прибуток, що за Податковим кодексом не включається в об’єкт оподаткування. За відсутності роз’яснень Міністерства фінансів України податок на прибуток пов’язаний з іншим сукупним доходом при відображенні у Звіті про власний капітал (ф. № 4) доречно віднімати від статті, у зв’язку з якою він був нарахований. Отже, до відповідної графи звіту попаде згорнута сума іншого сукупного доходу та податку на прибуток, який з нею пов’язаний.

К. В. Безверхий у своїх дослідженнях звертає увагу на ряд недоліків, зокрема: у МСБО 1 «Подання фінансової звітності» коректно надано склад і структуру іншого сукупного доходу тоді, як вітчизняна практика наразі відрізняється серйозною методологічною помилкою у частині пропозиції рядка

2445 «Інший сукупний дохід», який являє собою безсистемне неупорядковане накопичення інформації, яка піддається критиці з точки зору доцільності та відповідності. Внаслідок цього практики з питань ведення бухгалтерського обліку, які керуються у своїй роботі вітчизняними П(С)БО та не є досвідченими у питанні формування показника сукупного доходу, матимуть наразі складності в їх роботі, причина чого – недосконала структура другого розділу т. ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» [3,4,5].

Нормативно-правові акти, що регламентують порядок визначення результатів діяльності підприємства, взагалі не містять класифікації фінансових результатів, що могла б бути використана для створення ефективних інформаційних облікових моделей. На думку авторів, класифікація фінансових результатів, у першу чергу, необхідна для прийняття відповідних рішень користувачами, а тому повинна мати групування за певними ознаками, які підвищать аналітичність отриманої інформації [60].

Різноманітність видів доходів, витрат і фінансових результатів у економічній літературі спричинили появу численних ознак їх класифікації. Групування фінансових результатів за певними ознаками передбачає виділення продуктивного та правового аспектів. У межах продуктивного аспекту виокремлено ознаки: вид діяльності, джерело формування, підрозділ і період формування фінансових результатів; у межах правового аспекту – методика розрахунку, відповідність плану, база оцінки, особливості оподаткування, спосіб використання.

На думку Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовни [45], класифікація фінансових результатів, у першу чергу, необхідна для прийняття відповідних рішень користувачами, а тому повинна відображати продуктивний аспект з одного боку, й правовий аспект – з іншого у розрізі певних ознак. У свою чергу, ознаки класифікації фінансових результатів повинні враховувати організаційну структуру та особливості виробництва, тобто відображати не тільки теоретичні аспекти формування та розподілу, а й практичні. Крім того, ефективне застосування класифікації фінансових результатів в межах певної інформаційної

моделі повинно забезпечити контроль відхилень на всіх етапах облікового циклу підприємства.

На думку авторів, також вітчизняна класифікація витрат за економічними елементами не відповідає сучасним вимогам фінансового обліку. Адже в силу обмеженості витрат лише «операційною» їх частиною, вона не дозволяє шляхом зіставлення доходів за видами та витрат за елементами визначити реальний фінансовий результат діяльності підприємства за звітний період.

Безверхий К. В. [3] вказує на облікові підходи до формування фінансових звітів за національними стандартами і за МСФЗ. Так, згідно з п. 2.3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» форма і склад статей фінансової звітності визначаються цим стандартом і наводяться у додатках 1 і 2 до нього. У МСФЗ немає затверджених форм фінансової звітності, а є перелік статей, які повинна містити фінансова звітність підприємства. Це пояснюється обліковими

М. В. Рета, Г. О. Пляка пропонують з метою покращення та підвищення ефективності обліку фінансових результатів необхідно: «По-перше, закріпити на законодавчому рівні сутність такого поняття, як «фінансові результати», уточнити перелік показників, які характеризують фінансові результати підприємства. По-друге, розширити перелік класифікаційних ознаки, які дозволять в майбутньому розробити систему та механізми управління окремими складовими фінансових результатів з метою управління рівнем фінансових результатів у довгостроковій та короткостроковій перспективі. По-третє, розробити спеціальні регістри – аналітичні відомості про фінансові результати для узагальнення облікової інформації з метою задоволення інформаційних потреб різних користувачів» [49].

Необхідність збільшення аналітичних можливостей Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) зумовлена підвищенням вимог користувачів фінансової звітності до кількості та якості цієї інформації. Тому, крім введення додаткових статей, окремі науковці пропонують [55] змінити структуру цього звіту, що полягає у відображенні фінансових результатів від

різних видів діяльності та поетапному визначенні кінцевого фінансового результату.

Для українських підприємств є актуальним складання фінансових звітів за вимогами XBRL (eXtensible Business Reporting Language) – міжнародний стандарт відкритого обміну економічною інформацією. У багатьох країнах XBRL є єдиним загальновизнаним стандартом для подання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності в електронному вигляді. На цей час XBRL офіційно рекомендований до використання і підтримується Радою з МСФЗ для складання звітності за стандартами МСФЗ в електронному вигляді. Відповідно до п.6 МСФЗ 1 відправною точкою для підготовки, та подання фінансової звітності у МСФЗ-форматі є складений та поданий Звіт про фінансовий стан на початок того періоду, за який підприємство збирається звітувати за МСФЗ правилами [2,63].

Варто зазначити, що зміст статей Звіту про прибутки і збитки та Звіту про фінансові результати майже тотожний і за своєю сутністю відображає ідентичну інформацію. Отже, можна говорити про відповідність форми № 2, яку складають вітчизняні підприємства, вимогам Директиви 34/2013 ЄС. Через те, що звітність, складена відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України, враховує мінімальні вимоги до розкриття інформації у звітності, визначені Директивою 34/2013 ЄС, можна рекомендувати лише незначні коригування у вигляді додавання мінімальних приміток до річної фінансової звітності в рамках імплементації вимог Директиви 34/2013 ЄС [25,27].

Метод розрахунку фінансового результату «за характером витрат» в українській практиці застосування не знайшов. Хоча у третьому розділі Звіту про фінансові результати відображають суми елементів операційних витрат, які стосуються всієї виробленої, а не тільки реалізованої продукції. На думку Н.В. Гудзя «в Україні є доцільним застосування одночасно двох форматів звіту про фінансові результати як «на основі характеру витрат», так і «на основі функції витрат». Використання першого методу є особливо актуальним для суб'єктів малого (зокрема, мікропідприємництва) та середнього підприємництва». Автор

вважає, що слід «у «Звіті про фінансові результати» подавати також показник вартості виробленої продукції (валового обсягу виробництва), розрахований на основі даних про кількісні зміни залишків готової продукції та вартості реалізації. Це дасть змогу додатково визначати показник, що має важливий економічний зміст, – валову додану вартість» [10].

На нашу думку, форма № 2 – не дуже змістовна фінансова звітність, вона не розкриває всієї глибини (сутності) фінансових результатів. Для усунення цих недоліків необхідно вдосконалювати фінансову звітність. Визначення фінансових результатів діяльності не може дати повної характеристики всьому різноманіттю ситуацій, пов'язаних з визначенням фінансових результатів підприємства в процесі його господарської діяльності. Існує певна невідповідність між ознаками видів діяльності, доходів та формування фінансових результатів. Для того, щоб уникнути такої невідповідності у віднесенні операцій до того чи іншого виду діяльності, необхідно чітко розмежувати види діяльності та операції які до них відносяться [3, с.62]. Розглядаючи питання формування фінансових показників діяльності, слід зазначити, що в нормативних документах є певна невідповідність у визначенні класифікаційних ознак видів діяльності. Отже, можна зробити висновок, що Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи) не в достатньому обсязі розкриває інформацію щодо ефективності діяльності підприємства. Двома найбільшими недоліками «Звіту про фінансові результати» є недостатня кількість показників, які охоплює цей звіт, для глибокого і повноцінного аналізу та велика кількість способів і методів викривлення фінансових результатів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ) ПП НПВ «АГРО-РИТМ»

2.1. Аналіз фінансових результатів ПП НВП «Агро-Ритм»

Приватне підприємство Науково-виробниче підприємство «Агро-Ритм» (далі – ПП НВП «Агро-Ритм») розташоване в селі Солтанівка Подільського району Одеської області. Засновником підприємства є Стоцький Віктор Павлович. Підприємство розташоване в 14 км від залізничної станції – смт. Любашівка – 14 км та біля автобану Київ – Одеса.

ПП НВП «Агро-Ритм» – елітно-насіннєве господарство, яке займається виробництвом високо репродуктивного насіння не нижче еліти на площі 6500 га сільськогосподарських угідь. Середньооблікова кількість працюючих у господарстві становить 135 працівників.

Підприємство співпрацює з французькою компанією «Євраліс Семанс» щодо виробництва насіння кукурудзи сортів Маніфік, Монблан, Рів'єра, Марсель, Афіна і насіння соняшнику сортів Рекольд, Солтан, Аркансель, Любаш, Яніш. В співпраці з Національним інститутом сільського господарства з досліджень і розвитку Фундуля (Румунія) займається вирощуванням насіння соняшнику сортів Перформер, Фаворит, Company Quality Crops Genetics SRLP (Румунія). Співпрацює із чеською фірмою «Осєва Ексімпо Прага» щодо вирощування насіння озимого ячменю сортів Луран і Лестер, насіння озимого ріпаку сорту Опус. Тісні зв’язки ПП НВП «Агро-Ритм» має з Науково-практичним центром «Порумбень» (Молдова), Одеським селекційно-генетичним інститутом з насінництва, Інститутом фізіології рослин і генетики НАН України, Дніпропетровським інститутом сільського господарства степової зони НААН Україна, ННЦ «Інститут землеробства НААН», та іншими селекційно-генетичними і насіннєвими закладами.

Для здійснення своєї статутної діяльності ПП НВП «Агро-Ритм» використовує на умовах оренди і власності 5232 га сільськогосподарських угідь (рис. 2.1).

Таблиця 2.1

Склад земельних ресурсів ПП НВП «Агро-Ритм»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2018 р.
С.-г. угіддя, всього, га	3840,9	4710,7	5219,0	5229,7	5232,0	136,2
в т.ч. рілля	3824,2	4694,0	5202,3	5213,0	5215,0	136,4
Із них в оренді	3824,2	4633,0	5202,3	5208,0	5210,0	136,3

Дані таблиці 2.1 свідчать, що в порівнянні із 2018 роком площа сільськогосподарських угідь у ПП НВП «Агро-Ритм» збільшилася на 36,2 %, в тому числі рілля – на 36,4 %. 99,6 % сільськогосподарських угідь підприємство орендує у власників земельних паїв.

У свою виробничу діяльність ПП НВФ «Агро-Ритм» залучило порівняно велику кількість працівників, середньооблікова чисельність яких станом на 2022 рік складала 135 осіб (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка і ефективність використання трудових ресурсів в ПП НВФ «Агро-Ритм»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2018р.
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	138	140	132	135	135	97,8
Вартість валової продукції в цінах 2010 р., тис. грн	10256	12456	14265	16523	18124	176,7
Виробництво валової продукції на 1 працівника, тис. грн	74,3	89,0	108,1	122,4	134,3	180,6
Фонд оплати праці, всього, тис грн	3250	4449	4465	4671	5807	178,7
Середньомісячна оплата праці 1 працівника, грн.	1959	2648	2819	2885	3585	183,0

Проведений аналіз використання трудових ресурсів у ПП НВП «Агро-Ритм» показує, що за досліджуваний період кількість працюючих зменшилася на 3 особи, але фонд оплати праці збільшився у 2022 році порівняно із 2018 роком на 78,7 %. Одночасно середньомісячна заробітна плата за цей період зросла із 1959 грн у 2018 році до 3585 грн у 2022 році. Слід відмітити, що більшість працівників працюють на підприємстві не повний рік – від 5 до 7 місяців на час виконання сільськогосподарських робіт.

Виробництво валової продукції (у постійних цінах 2010 року) на 1 працівника за досліджувані роки також збільшилося на 80,6 %, що свідчить про зростання продуктивності праці у ПП НВП «Агро-Ритм».

Ефективність сільськогосподарського виробництва у рослинництві визначається за такими натуральними показниками, як валове виробництво, урожайність сільськогосподарських культур (табл. 2.3, 2.4).

Таблиця 2.3

Динаміка виробництва насіння елітних сортів основних сільськогосподарських культур у ПП НВП «Агро-Ритм», ц

Вид продукції	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2018 р.
Пшениця	32370	38340	41720	65715	41760	129,0
Кукурудза	16549	18540	7100	18426	16130	97,5
Ячмінь	27215	35163	42840	15098	32480	119,3
Соняшник	3041	4520	2744	5147	7274	239,2
Ріпак озимий	309	975	267	344	1923	622,3

Валове виробництво насіння основних сільськогосподарських культур у ПП НВП «Агро-Ритм» (табл. 2.3) у 2022 році порівняно з 2018 роком збільшилось, окрім насіння кукурудзи. Найбільший валовий збір насіння основних елітних сортів отримано при виробництві насіння ріпаку, виробництво якого у 2022 році порівняно із 2018 роком збільшилося на 522,3 %. Виробництво елітного насіння соняшнику за цей період збільшилося на 139,2 %.

Основною якісною характеристикою, яка забезпечує зростання

виробництва продукції рослинництва, є урожайність культур (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Динаміка урожайності насіння елітних сортів основних сільськогосподарських культур у ПП НВП «Агро-Ритм», ц/га

Культури	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2018 р., %
Пшениця	38,4	26,9	55,9	42,8	43,9	114,3
Кукурудза на зерно	44,4	48,3	50,1	48,1	37,2	83,8
Ячмінь	41,3	22,1	34,9	27,0	38,5	93,2
Соняшник	19,1	22,0	23,2	20,6	33,9	177,5
Ріпак	19,8	21,2	17,6	17,0	32,5	164,1

Урожайність сільськогосподарських культур визначається цілим рядом факторів: своєчасним проведенням агротехнологічних робіт, впровадженням автоматизації виробничих процесів, використанням високопродуктивних машин і обладнання. Аналізуючи дані таблиці 2.4 слід відмітити, що у ПП НВП «Агро-Ритм» за аналізований період урожайність культур, окрім ячменю і кукурудзи у 2022 році зросла порівняно із 2018 р. Так, урожайність елітних сортів пшениці озимої зросла на 14,3 %, з 38,4 ц/га у 2018 році до 43,9 ц/га у 2022 році. Урожайність соняшника зросла найбільше – на 77,5 %, ріпаку – на 64,1 %, із 19,1 ц/га 1 2018 році до 33,9 ц/га у 2022 році.

В цілому у ПП НВП «Агро-Ритм» урожайність окремих сільськогосподарських культур є невисокою, що обумовлюється спеціалізацією підприємства на виробництві різноманітних сортів елітного і гібридного насіння зернових культур.

Основним джерелом формування капіталу суб'єкта господарювання, забезпечення його фінансової стійкості та платоспроможності, базисом для розробки і обґрунтування управлінських рішень, направлених на підвищення ефективності діяльності підприємства, а також узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності є прибуток. Міжнародними стандартами фінансової звітності для малих та середніх підприємств введено поняття «результати діяльності», яке трактується як співвідношення доходу та

витрат підприємства протягом звітного періоду [30]. У Міжнародних стандартах фінансової звітності фінансовий результат визначається співвідношенням витрат та доходів від реалізації. Витрати обліковуються лише за елементами, що дає змогу визначити в бухгалтерському обліку новостворену вартість і фінансовий результат.

У загальному вигляді аналіз проводиться за наступними напрямами:

1) оцінка рівня, динаміки й структури фінансових результатів та показників, що їх формують, тобто доходів і витрат;

2) аналіз фінансового результату від операційної діяльності як основної діяльності підприємства;

3) визначення впливу основних факторів на формування фінансового результату суб'єкта господарювання;

4) аналіз показників рентабельності [41].

Аналіз даних таблиці 2.5 показує, що ПП НВП «Агро-Ритм» займається лише операційною діяльністю: основною та іншою операційною.

Таблиця 2.5

Аналіз фінансових результатів діяльності ПП НВП «Агро-Ритм», тис. грн.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2018 р., %
Чистий доход від реалізації	24692	34734	53893	52010	57187	231,6
Інші операційні доходи	1000	3108	6767	1434	1648	164,8
Разом доходи	25692	37842	60660	53444	58835	229,0
Собівартість реалізації	14004	27067	32602	43708	45820	327,2
Інші операційні витрати	4471	8723	24271	5850	9105	203,6
Разом витрат	18475	35790	56873	49558	54925	297,3
Фінансовий результат від операційної діяльності	7217	2052	3787	3886	3910	54,2
Частий прибуток	7217	2266	3787	3886	3906	54,1
Рівень рентабельності, %	51,5	8,4	11,6	8,9	8,5	-43,0 в. п.

Впродовж 2018 – 2022 років у ПП НВП «Агро-Ритм» суми доходів і витрат збільшилися у 2 – 3 рази, основною причиною чого є інфляційні процеси в країні.

Прибуток від операційної діяльності практично співпадає із чистим прибутком. Поряд із значним збільшенням доходів і витрат за основною та іншою операційною діяльністю чистий прибуток зростає набагато нижчими темпами – всього на 54,1 % у 2022 році порівняно із 2018 роком. Чистий дохід за цей же період збільшився на 131,6 %, собівартість реалізованої продукції – на 227,2 %. Інші операційні доходи за досліджуваний період зріс на 64,8 %, а витрати іншої операційної діяльності – на 103,6 %. Такий стан у складі доходів і витрат призвів до значного зниження рівня рентабельності операційних витрат. Найвищий його показник спостерігався у 2018 році – 51,5 %, а у наступні досліджувані роки цей показник знизився до 11,6 % - 8,5 %. Це засвідчує, що не завжди ріст доходів і витрат операційної діяльності сприяє високій рентабельності витрат. Наочне зображення чистого доходу і собівартості реалізації показано на рис. 2.1.

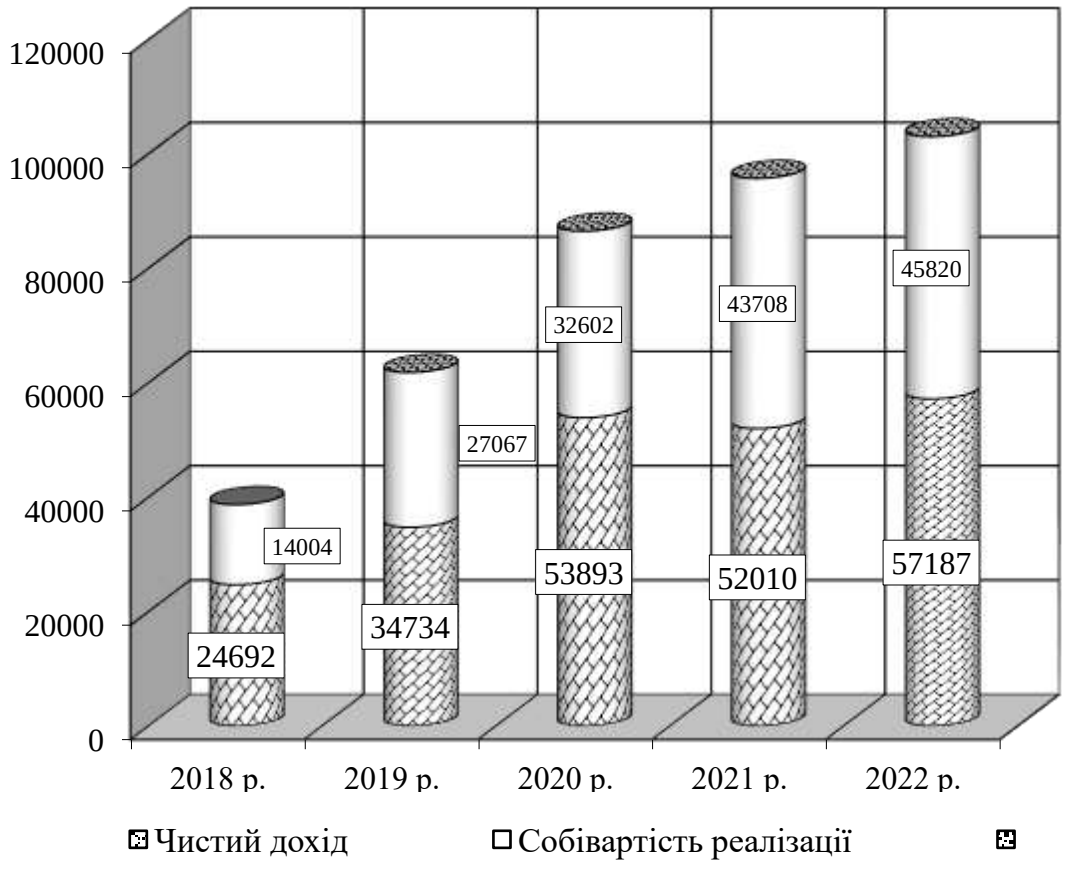

Рис. 2.1. Динаміка доходів і витрат основної діяльності ПП НВП «Агро-Ритм»

За даними рис. 2.1 видно стрімке зростання чистого доходу і собівартості реалізованої сільськогосподарської продукції. При цьому видно, що доходи зростають вищими темпами, ніж собівартість реалізованої продукції.

Розглянемо динаміку фінансових результатів ПП НВП «Агро-Ритм» на рисунку 2.2.

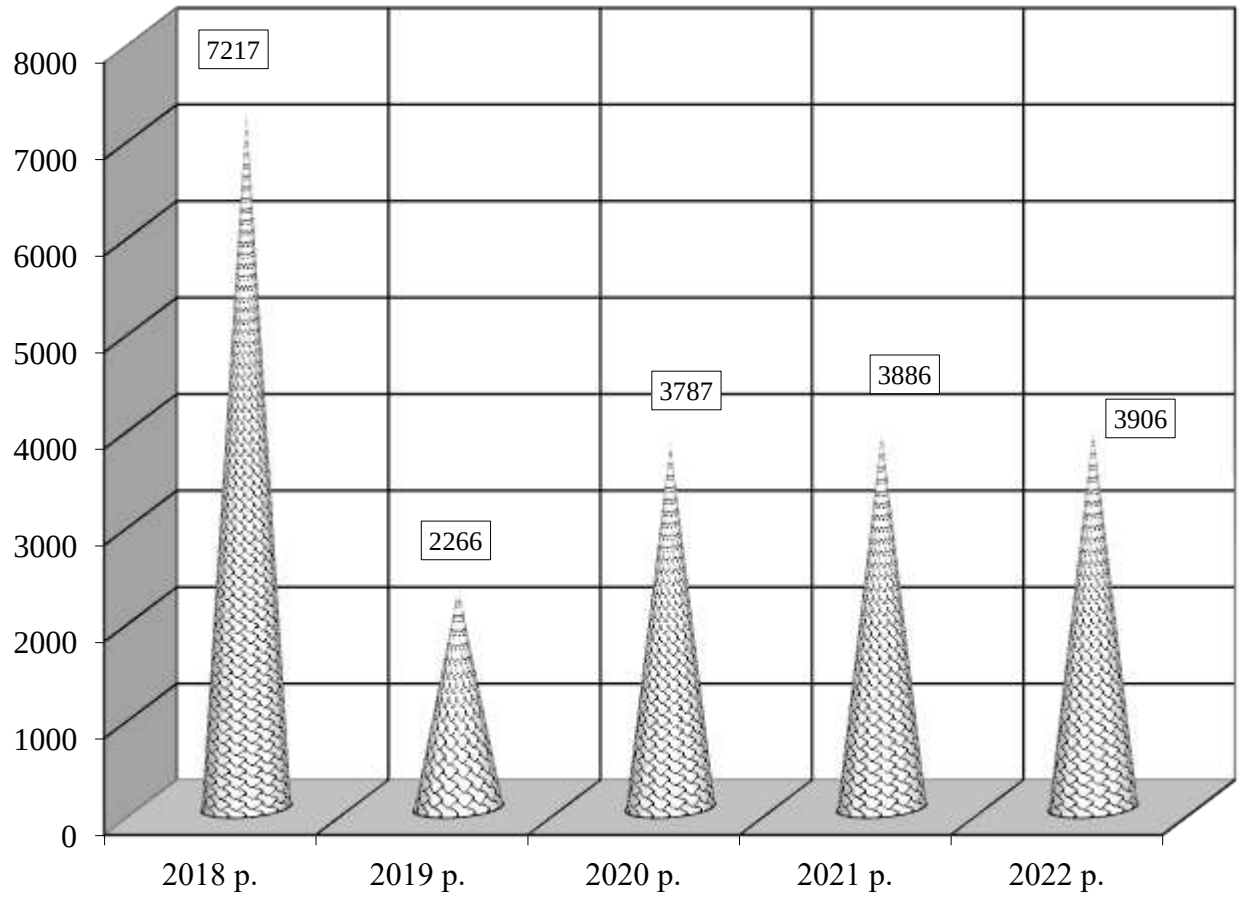

Рис. 2.2. Динаміка чистого прибутку ПП НВП «Агро-Ритм»

Дані рисунка 2.2 показують, що на підприємстві за 2019 – 2022 роки значно зменшилася сума чистого прибутку в порівнянні із 2018 роком. За останні три роки сума чистого прибутку була практично на однаковому рівні.

Таким чином, проведений економічний аналіз фінансової діяльності ПП НВП «Агро-Ритм» засвідчив, що підприємство збільшило валове виробництво елітного і гібридного насіння зернових культур, збільшилася урожайність основних культур, проте фінансові показники діяльності знизилися.

2.2. Обліково-інформаційне забезпечення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи)

Складовими компонентами фінансових результатів є доходи та витрати звітного періоду, які складають обліково-інформаційне забезпечення як обліку фінансових результатів, так і Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи), зокрема, його першого розділу.

Методичні основи, які регламентують формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи і витрати звітного періоду та її розкриття в фінансовій звітності, встановлено НП(С)БО 15 «Дохід», НП(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності, а також Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Так, дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена [33]. Обліковою політикою ПП НВП «Агро-Ритм» визнані доходи від звичайної діяльності класифікують за такими групами:

а) дохід (виручка) від реалізації продукції;

б) інші операційні доходи;

в) фінансові доходи;

г) інші доходи.

Дохід (виручка) від реалізації продукції визнається в разі наявності всіх наведених нижче умов:

✓ покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію;

✓ підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією;

✓ сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;

✓ є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені [43].

У ПП НВП «Агро-Ритм» визначений дохід від реалізації продукції не коригується на величину пов'язаної з ним сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості, оскільки на підприємстві не створюють цей резерв.

Дохід, який виникає в результаті використання активів підприємства іншими сторонами, визнається у вигляді процентів, роялті та дивідендів, якщо є імовірність надходження економічних вигод, пов'язаних з такою операцією та дохід може бути достовірно оцінений.

Проценти – це плата за використання грошових коштів, їх еквівалентів або сум, що заборговані підприємству.

Роялті – це платежі за використання нематеріальних активів підприємства (патентів, торговельних марок, авторського права, програмних продуктів тощо).

Дивіденди – це частина чистого прибутку, яка розподілена між учасниками (власниками) відповідно до частки їх участі у власному капіталі підприємства [34].

Вищенаведені доходи мають визнаватися у такому порядку:

– проценти визнаються у тому звітному періоді, до якого вони належать, виходячи з бази їх нарахування та строку користування відповідними активами;

– роялті визнаються за принципом нарахування згідно з економічним змістом відповідної угоди;

– дивіденди визнаються у періоді прийняття рішення про їх виплату.

Відповідно до своєї діяльності у ПП НВП «Агро-Ритм» не визнають доходами наступні надходження, що визначено НП(С)БО 15 «Дохід»:

✓ сума податку на додану вартість, що підлягає перерахуванню до бюджету;

✓ сума попередньої оплати продукції (робіт, послуг);

✓ сума авансу в рахунок оплати продукції (робіт, послуг);

- ✓ сума завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;
- ✓ надходження, що належать іншим особам.

Дохід відображається в бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню. Справедливою вартістю вважається вартість, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Сума доходу за бартерним контрактом визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг, що одержані або підлягають одержанню підприємством, зменшеною або збільшеною відповідно на суму переданих або одержаних грошових коштів та їх еквівалентів. Якщо справедливу вартість активів, робіт, послуг, які отримані або підлягають отриманню за бартерним контрактом, достовірно визначити неможливо, то дохід визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг (крім грошових коштів та їх еквівалентів), що передані за цим бартерним контрактом.

Обліковою політикою ПП НВП «Агро-Ритм» встановлено, що витрати відображаються в бухгалтерському обліку і звітності одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Таким чином, витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [35].

Витрати повинні визнаватися витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені. У випадку, коли актив може забезпечувати одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості (наприклад, у вигляді амортизації) між відповідними звітними періодами.

Не визнаються витратами й не включаються до звіту про фінансові результати:

✓ платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо;

✓ попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг;

✓ погашення одержаних позик;

✓ інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, що не виступають у вигляді зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками);

✓ витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу відповідно до НП(С)БО.

У бухгалтерському обліку і у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) ПП НВП «Агро-Ритм» згідно до НП(С)БО 16 до складу витрат відносяться:

✓ собівартість реалізованої продукції яка складається з виробничої собівартості продукції, яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат;

✓ собівартість реалізованих виробничих запасів, товарів, робіт, послуг, яка визначається за принципом фактичної історичної собівартості згідно з НП(С)БО 9 «Запаси»;

✓ витрати, які пов'язані з операційною діяльністю та не входять до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), вони складаються з адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;

✓ фінансові витрати, до яких відносяться витрати на проценти (за користування кредитами отриманими, за облігаціями випущеними, за фінансовою орендою тощо) та інші витрати підприємства, пов'язані із залученням позикового капіталу;

✓ інших витрат, до складу яких включаються витрати, які виникають під час звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані безпосередньо з виробництвом та реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг).

Таким чином, Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2) надає інформацію про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід. У Звіті (ф. № 2) розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи) складається наростаючим підсумком за: 3 місяці, півроку, 9 місяців і рік. Для порівняння звітної інформації із даними минулого року інформація наводиться у відповідній графі.

Складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) на підприємстві проводять за даними скоригованого попереднього балансу після коригувань, які проводять на рахунках авансів отриманих і авансів виданих, витрат майбутніх періодів, закриття операційних рахунків. Послідовність та методика закриття операційних рахунків проводиться відповідно до Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств.

Для заповнення розділу 1 «Фінансові результати» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) використовують відповідну інформацію рахунків сьомого і дев’ятого класу Плану рахунків, дані яких відображено у Головній книзі.

За статтею «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг)» (рядок 2000) відображається сума кредитових оборотів (за вирахуванням суми наданих знижок, повернення проданої продукції, ПДВ) за рахунком 70 «Доходи від реалізації» за звітний період. Сума нарахованого доходу від реалізації сільськогосподарської продукції ПП НВП «Агро-Ритм» у 2022 р. складала 57187 тис. грн.

Сума непрямих податків, зборів, знижок та інших вирахувань, які відображені у Головній книзі, дебетовій частині рахунку 70 «Дохід від

реалізації», у ПП НВП «Агро-Ритм» обліковується в кореспонденції з кредитом субрахунків з обліку зобов'язань із ПДВ рахунка 64 «Розрахунки за податками й платежами»:

Дебет рахунку 70 «Дохід від реалізації»

Кредит рахунку 641.1 «Розрахунки за податками. ПДВ» – 4745 тис. грн.

Чистий дохід від реалізації розраховується як різниця між загальною сумою нарахованого доходу від реалізації по кредиту рахунку 70 «Доходи від реалізації» та сумою утриманих із нього непрямих податків і зборів (податок на додану вартість), інших вирахувань з доходу. Сума чистого доходу, яка записується у Звіт (ф. № 2) має співпадати із даними, які відображені в кореспонденції рахунків:

Дебет рахунка 70 «Дохід від реалізації»

Кредит рахунку 791 «Результат операційної діяльності» – 57187 тис. грн. Сума чистого доходу в ПП НВП «Агро-Ритм» за даними Звіту про фінансові результати у 2022 році становила 57187 тис. грн.

За статтею «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» (рядок 2050), відображають суму оборотів звітного періоду за дебетом рахунку 90 «Собівартість реалізації» в кореспонденції із дебетом рахунків 21 «Поточні біологічні активи», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». Для заповнення відповідної статті Звіту (ф. № 2) використовують дані рахунку 90 «Собівартість реалізації» із Головної книги наростаючим підсумком з початку року. У 2022 році собівартість реалізації у ПП НВП «Агро-Ритм» склала 45820 тис. грн. Згідно вимог НП(С)БО 16 «Витрати» по рахунку «Собівартість реалізації» відображається виробнича собівартість реалізованих продукції, інших активів, які віднесені до основної діяльності. Слід замітити, що у собівартість реалізованої сільськогосподарської продукції і поточних біологічних активів, окрім прямих виробничих витрат, включаються також загальновиробничі витрати. Виробнича собівартість реалізованої сільськогосподарської продукції і поточних біологічних активів, що відображені у Звіті (ф. № 2), відрізняється від повної собівартості, яка крім виробничої

собівартості включає частину адміністративних витрат і витрат на збут.

Сума собівартості реалізованих продукції рослинництва, тваринництва і поточних біологічних активів, що заносять і Звіт (ф. № 2) має співпадати із даними на рахунку 791 «Результат операційної діяльності»:

Дебет рахунку 791 «Результат операційної діяльності»

Кредит рахунку 90 «Собівартість реалізації» – 45820 тис. грн.

Після цього визначають валовий прибуток (збиток) (рядок 2090 (2095) як різниця доходу від реалізації сільськогосподарської продукції і поточних біологічних активів та їх собівартості реалізованої, яка відображена на рахунку 90 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» (рис. 2.3).

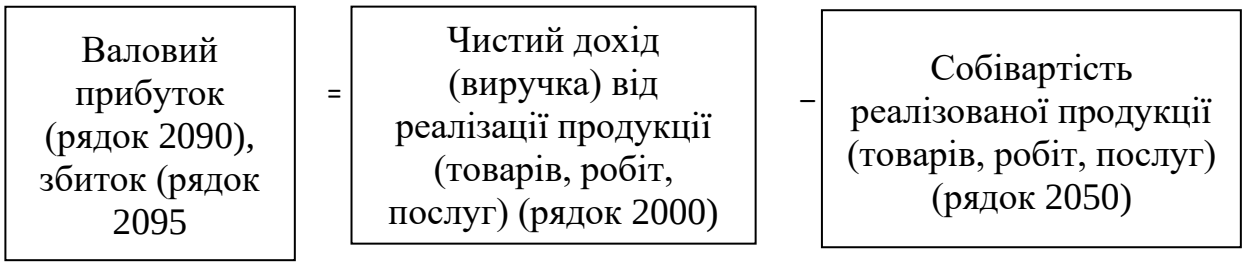

Рис. 2.3. Розрахунок валового прибутку (збитку) у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) ПП НВП «Агро-Ритм»

Валовий прибуток (збиток) розраховується шляхом порівняння чистого доходу від реалізації продукції з собівартістю. У 2022 р. ПП НВП «Агро-Ритм» отримало валовий прибуток на суму 11367 тис. грн. (57187 тис. грн. – 45820 тис. грн.), який відображає фінансовий результат основної діяльності. Основною діяльністю ПП НВП «Агро-Ритм» є виробництво продукції рослинництва і тваринництва, які забезпечують найбільшу суму доходів підприємству.

Фінансовий результат операційної діяльності визначається як алгебраїчний сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат (рис. 2.4).

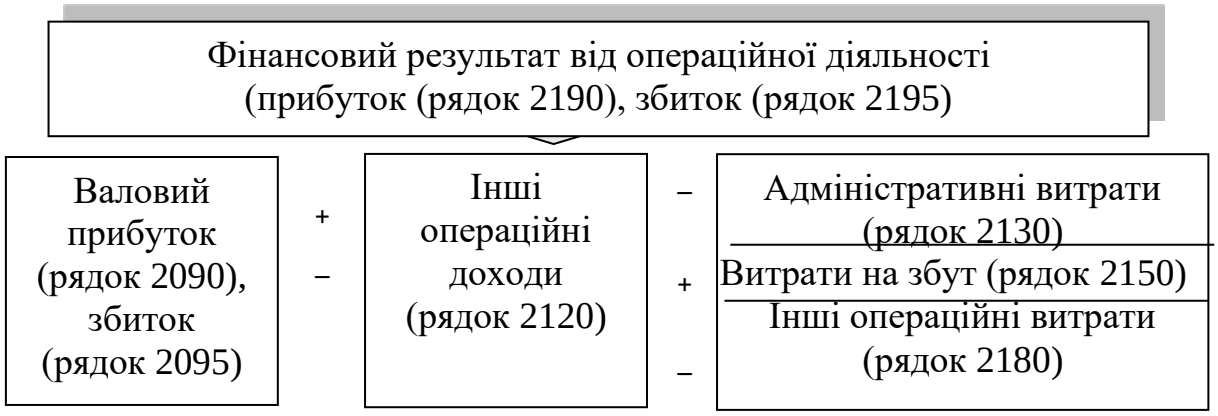

Рис. 2.4. Розрахунок фінансового результату операційної діяльності у Звіті про фінансові результати Звіті про сукупні доходи) ПП НВП «Агро-Ритм»

За статтею «Інші операційні доходи» (рядок 2120) у ПП НВП «Агро-Ритм» відображають такі доходи: дохід від реалізації виробничих запасів, наданих послуг допоміжними виробництвами, доходи від операційної курсової різниці, отримані штрафи, пені, неустойки, нестачі і доходи за відшкодуванням завданих збитків, та інші витрати операційної діяльності. Для заповнення цієї статті використовують дані Головної книги за рахунком 71 «Інший операційний дохід» без непрямих податків та інших вирахувань із доходу. При цьому сума чистого іншого операційного доходу, яку записують у Звіт (ф. № 2) має співпадати із даними бухгалтерського запису:

Дебет рахунку 71 «Інший операційний дохід»

Кредит рахунку 791 «Результат операційної діяльності» – 1648 тис. грн.

За статтею «Адміністративні витрати» (рядок 2130) у ПП НВП «Агро-Ритм» відображають загальногосподарські витрати, пов'язані із управлінням та обслуговуванням підприємства, до яких належать затрати на службові відрядження та утримання адмінуправлінського персоналу (оплата праці, відрахування єдиного соціального внеску), витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних (амортизаційні відрахування, поточний ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона та страхування основних засобів загальногосподарського призначення); витрати на зв'язок, організаційні витрати та на проведення річних зборів, суми

податків, зборів та інших передбачених законодавством обов'язкових платежів (крім тих, що включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг); плата за розрахунково-касове обслуговування. Дані для заповнення цієї статті Звіту про фінансові результати (ф. № 2) беруть із Головної книги в частині рахунку 92 «Адміністративні витрати». Сума таких витрат підприємства у 2022 р. склала 5807 тис. грн.

За статтею «Витрати на збут» (рядок 2150) відображають витрати підприємства, пов'язані із реалізацією продукції, а саме: оплату праці продавцям, працівникам складів, водіям, витрати на відрядження, оплату послуг збутових, посередницьких організацій, оренду, утримання, амортизацію, ремонт та інші витрати на утримання необоротних активів відділу збуту, складів, транспортних засобів та інші витрати, пов'язані із доставкою продукції. Статтю Звіту (ф. № 2) заповнюють на підставі даних Головної книги по дебету рахунку 93 «Витрати на збут», які у 2022 році становили 2150 тис. грн. Ці витрати мають співпадати із даними бухгалтерського запису:

Дебет рахунку 791 «Результат операційної діяльності»

Кредит рахунку 93 «Витрати на збут» – 2150 тис. грн.

За статтею «Інші операційні витрати» (рядок 2180) у ПП НВП «Агро-Ритм» відображають такі витрати: собівартість реалізованих виробничих запасів, собівартість наданих послуг допоміжними виробництвами, втрати від операційної курсової різниці, визнані штрафи, пені, неустойки, нестачі і втрати від псування цінностей, суми сумнівних безнадійних боргів та інші витрати операційної діяльності. При заповненні цієї статті Звіту (ф. № 2) використовують дані Головної книги за рахунком 94 «Інші витрати операційної діяльності». Дані цієї статті мають співпадати із даними бухгалтерського запису:

Дебет рахунку 791 «Результат операційної діяльності»

Кредит рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» - 2919 тис. грн.

Таким чином, у 2022 р. у ПП НВП «Агро-Ритм» фінансовий результат від операційної діяльності склав: 3910 тис. грн. прибутку. (11367 тис. грн. + 1648 – 5807 тис. грн. – 379 тис. грн. – 2919 тис. грн.).

Фінансовий результат до оподаткування у Звіті (ф. № 2) ПП НВП «Агро-Ритм» визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів, фінансових та інших витрат. Сума інших доходів відображається у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) без суми непрямих податків – ПДВ (рис. 2.5).

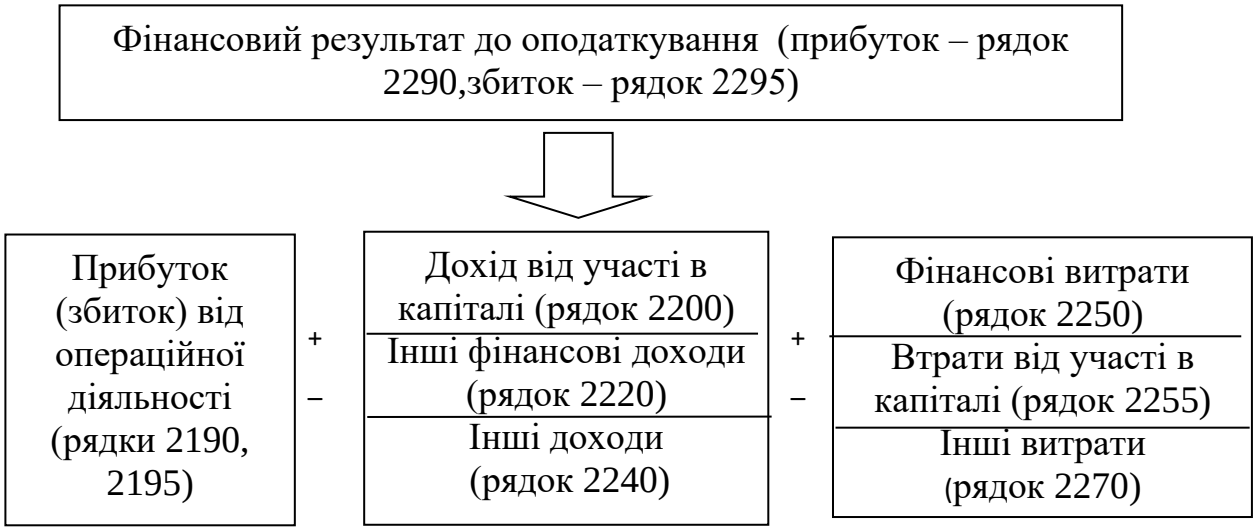

Рис. 2.5. Розрахунок фінансового результату до оподаткування у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) у ПП НВП «Агро-Ритм»

За досліджувані роки ПП НВП «Агро-Ритм» не здійснювало операції інвестиційної і фінансової діяльності, які мали б бути відображені у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи).

Результати фінансової діяльності, що обліковуються на рахунку 73 «Інші фінансові доходи», складаються із нарахованих відсотків за депозитними вкладами, облігаціями державної позики та інші подібні операції. Нарахування фінансових відсотків в обліку відображаються бухгалтерським записом:

Дебет рахунку 373 «Розрахунки за нарахованими доходами»

Кредит рахунку 73 «Інші фінансові доходи».

Фінансові витрати (рядок 2250) підприємство за звітні роки також не відображало у Звіті (ф. № 2). Ці витрати пов’язані із залученням кредитних та інших подібних ресурсів. Для їх обліку призначено рахунок 95 «Фінансові витрати», сума яких в кінці кожного звітного періоду списується бухгалтерським

записом:

Дебет рахунку 792 «Результат фінансових операцій»

Кредит рахунку 95 «Фінансові витрати».

Стаття «Інші доходи» (рядок 2240) призначено для обліку доходів, які виникають в процесі діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства: дохід від зміни вартості фінансових інструментів, дохід від зміни вартості фінансових інструментів, дохід від відновлення корисності активів, дохід від неопераційної курсової різниці, дохід від безоплатно одержаних активів та інші доходи. Для обліку таких доходів призначено рахунок 74 «Інші доходи». Закриття цього рахунку здійснюється в кінці кожного звітного періоду бухгалтерським записом:

Дебет рахунку 74 «Інші доходи»

Кредит рахунку «Результат іншої діяльності».

Стаття «Інші витрати» (рядок 2270) призначено для обліку витрат, що виникають в процесі діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані з виробництвом або реалізацією основної продукції (товарів) та послуг: витрати від зміни вартості фінансових інструментів, собівартість реалізованих фінансових інвестицій, втрати від зменшення корисності активів, втрати від неопераційних курсових різниць, уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій, списання необоротних активів, інші витрати діяльності. Для обліку цих витрат Планом рахунків передбачено рахунок 97 «Інші витрати», який в кінці кожного звітного періоду закривається бухгалтерським записом:

Дебет рахунку 793 «Результат іншої діяльності»

Кредит рахунку 97 «Інші витрати».

ПП НВП «Агро-Ритм» є платником єдиного податку IY групи і тому не нараховує податок на прибуток і не нараховувало дивіденди за звітні роки його засновникам відповідно до чинного законодавства. Це пояснює співпадіння фінансового результату до оподаткування (рядок 2290) і чистого прибутку (рядок 2350). Сума чистого прибутку ПП НВП «Агро-Ритм» у 2022 році склала 3906 тис. грн.

Другий розділ Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) «Сукупний дохід» відображає суми проведених дооцінок (уцінок) необоротних активів, дооцінок (уцінок) фінансових інструментів, накопичені курсові різниці, частку іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств, інший сукупний дохід, податок на прибуток із сукупного доходу та розраховується інший сукупний дохід після оподаткування і загальна сума сукупного доходу за даними першого і другого розділів Звіту про фінансові результати. Сукупний дохід – це зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками). Операції для заповнення другого розділу у ПП НВП «Агро-Ритм» за звітні роки відсутні. Тому загальна сума сукупного доходу складається із фінансового результату від реалізації – чистого прибутку.

Третій розділ Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) надає інформацію про склад операційних витрат за такими елементами:

1. Матеріальні затрати;
2. Витрати на оплату праці;
3. Відрахування на соціальні заходи;
4. Амортизація;
5. Інші операційні витрати.

Матеріальні затрати (рядок 2500) включають вартість витрачених сировини та матеріалів; палива й електроенергії; будівельних матеріалів; запасних частин; тари; допоміжних та інших матеріалів і послуг виробничого та невиробничого характеру, наданих підприємству іншими контрагентами, та відображаються у статті «Матеріальні затрати». Вона заповнюється на основі вибірки по дебету рахунків 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності» у кореспонденції з кредитом рахунків запасів і розрахунків. За 2022 р. сума матеріальних витрат у ПП НВП «Агро-Ритм» склала 48752 тис. грн.

Витрати на оплату праці (рядок 2505) – це витрати, пов’язані з оплатою праці персоналу підприємства й відображаються у статті «Витрати на оплату

праці», яка заповнюється на основі вибірки по дебету рахунків 23, 91, 92, 93, 94 у кореспонденції з кредитом рахунків 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» та 471 «Забезпечення виплат відпусток». Витрати на оплату праці становлять 5307 тис. грн.

Витрати на соціальні заходи (їх сума склала у 2022 р. 1199 тис. грн.), а саме за єдиним соціальним внеском, відображаються у статті «Відрахування на соціальні заходи» (рядок 2510) на основі вибірки по дебету рахунків 23, 91, 92, 93, 94 у кореспонденції з кредитом рахунка 65 «Розрахунки за страхуванням».

Сума нарахованої амортизації на основні засоби та інші необоротні матеріальні активи показується у статті «Амортизація» (рядок 2520). Ця стаття заповнюється на основі вибірки по дебету рахунків 91, 92, 93, 94 у кореспонденції з кредитом рахунка 13 «Знос (амортизація) необоротних активів», і становила у ПП НВП «Агро-Ритм» за 2022 рік 1554 тис. грн.

Інші операційні витрати (рядок 2520) – це витрати на оплату послуг транспортних, пов'язані з оплатою послуг зв'язку, банків; суми податків, зборів та інших передбачених законодавством платежів тощо. Сума таких витрат у ПП НВП «Агро-Ритм» за 2022 рік становила 11480 тис. грн. Вони відображаються у статті «Інші операційні витрати» на основі вибірки по рахунку 94.

Таким чином, інформація, яка наводиться у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) ПП НВП «Агро-Ритм», дає можливість зрозуміти та проаналізувати фінансовий результат від кожного виду діяльності сільськогосподарського підприємства. На підставі даних першого розділу можна провести аналіз складу і структури доходів і витрат, визначити прибутковість і рентабельність діяльності підприємства, а на підставі третього – аналіз структури витрат за елементами.

РОЗДІЛ 3 . УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ)

Нині в умовах розвитку сучасного ринку результати роботи підприємства залежать від його здатності приносити прибуток у тому розмірі, який створить фінансову основу для подальшого розвитку і розширення підприємства, задовольнить його соціальні та матеріальні потреби, забезпечить конкурентоспроможність на ринку товарів і послуг. Саме удосконалення системи обліково-інформаційного забезпечення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) в сучасних умовах управління підприємством є актуальним за рахунок вирішення проблем достовірного відображення фінансових результатів та їх ефективного використання. Тому визначення, формування, облік та відображення фінансових результатів господарюючих суб'єктів у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) є базовою основою для аналізу рівня ефективності процесу виробництва, реалізації продукції й надання послуг та наявного економічного стану підприємства. Фінансовий результат дає змогу проаналізувати сильні та слабкі сторони підприємства та планувати подальшу стратегію розвитку підприємства, виходячи з отриманого фінансового результату.

Своєчасне та об'єктивне визначення фінансового результату дає можливість оцінити реальний фінансовий стан і перспективи економічного зростання підприємства, проте нині немає єдиного підходу до визначення сутності фінансових результатів, але у всіх трактуваннях можна виділити певні ознаки. У системі бухгалтерського обліку встановлено, що фінансові результати – це результат зіставлення доходів та витрат підприємства, які виражені у формі прибутку або збитку. В наукових теоретичних дослідженнях фінансові результати у вигляді прибутку розглядають, з однієї сторони, як плата підприємцю за ризики, яких він зазнає у результаті господарської діяльності, а з другої сторони, як взаємодія усіх складових бізнесу. Лише

класики економічної теорії розглядали прибуток як додаткову вартість. Як бачимо, спектр визначень досить прибутку досить широкий, що можна пояснити різними підходами науковців до розуміння цього поняття в різних соціально-економічних умовах, різних стадіях суспільного розвитку.

Під час дослідження сутності фінансового результату нами були враховані такі його характеристики:

✓ фінансовий результат (прибуток) – це частина доходу суб'єкта економіки у результаті підприємницької діяльності. В сучасних умовах підприємницька діяльність супроводжується із витратами, які не забезпечують безпосередньо отримання прибутку, наприклад, фінансування екологічних витрат, різних видів благодійної допомоги, інші подібні витрати;

✓ фінансовий результат (прибуток) є частиною доходу суб'єкта господарської діяльності, на вкладений ним початковий капітал з метою його подальшого нарощування;

✓ фінансовий результат (прибуток) є певною мірою платою за ризик фінансування підприємницької діяльності;

✓ чистий фінансовий результат (чистий прибуток) є частиною прибутку після сплати податку на прибуток;

✓ фінансовий результат розраховується як різниця між доходами і витратами звітного періоду у грошовій формі.

Обліково-інформаційне забезпечення доходів, витрат і їх головну характеристику – фінансовий результат у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) базується не лише на прямих показниках при їх розрахунку, а й застосуванні розрахункових показників, які мають умовний характер, погоджений для застосування нормативними актами. До таких показників належать собівартість окремих видів продукції, робіт, послуг, втрати і доходи від переоцінки активів, забезпечення і резерви, які створюють на підприємстві для майбутнього використання відповідно до призначення та інші подібні витрати і доходи, які не пов'язані безпосередньо із витрачанням чи надходженням грошових коштів, але які впливають на фінансовий

результат через його складові – доходи і витрати. Тому вважаємо, що для більшої інформативності про складові фінансового результату сільськогосподарського підприємства слід у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи) додатково надавати відповідні показники (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Класифікація доходів і витрат звітного періоду за участю в економічних вигодах, тис. грн

Економічні вигоди	Доходи	Витрати
I. Доходи і витрати, що змінюють грошові потоки		
Чистий дохід від реалізації сільськогосподарської продукції і поточних біологічних активів	+	
Собівартість реалізованої сільськогосподарської продукції і поточних біологічних активів		-
Чистий дохід від реалізації запасів і послуг	+	
Собівартість реалізованих запасів і послуг		-
Разом	**+**	**-**
Прибуток (збиток)	**+ (-)**	
II. Доходи і витрати, що не змінюють грошові потоки		
Доходи (витрати) від первісного визнання сільськогосподарської продукції і поточних біологічних активів	+	-
Доходи (втрати) від переоцінки оборотних активів	+	+
Доходи (втрати) від переоцінки необоротних активів	+	-
Доходи (витрати) від переоцінки монетарних статей	+	-
Дохід від безоплатно одержаних активів	+	X
Інші доходи (витрати)	+	-
Разом	**+**	**-**
Прибуток (збиток)	**+ (-)**	
ВСЬОГО ДОХОДІВ (ВИТРАТ)	**+**	**-**
ВСЬОГО ПРИБУТОК (ЗБИТОК)	**+ (-)**	

Інформація, представлена у таблиці 3.1, надає важливі складові щодо формування доходів і витрат звітного періоду, які змінюють грошові потоки і які не змінюють грошові потоки. Загальна сума доходів і витрат за класифікаційними групами і загальний фінансовий результат повинні бути тотожними фінансовому результату до оподаткування, що відображені у

першому розділі «Фінансові результати» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи). Слід мати на увазі, що по статті «Доходи (витрати) від переоцінки монетарних статей» відображаються лише ті суми, які виникають внаслідок послідуючих переоцінок основних засобів і нематеріальних активів, тобто ті, які безпосередньо відображаються за дебетом рахунку 975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій» або за кредитом рахунку 742 «Дохід від відновлення корисності активів».

Зміни у складі власного капіталу, що відображені у другому розділі «Сукупні доходи» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) не впливають на грошові потоки і тому не потребують додаткової розшифровки.

У першому розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) «Фінансові результати» доходи і витрати звітного періоду згруповано за видами економічної діяльності, проте фінансовий результат відображається лише за основною та в цілому операційною діяльністю. Тому, на нашу погляд, доцільно окремо відобразити фінансові результати за фінансовою та інвестиційною діяльністю (табл. 3.2).

В умовах війни, яка відбувається на території України, сільськогосподарські як і інші підприємства зазнають суттєвих збитків. Тому вважаємо за доцільне включити у Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи), розділ І «Фінансові результати» такі статті, як Надзвичайні доходи та Надзвичайні витрати, сума витрат за якою може бути суттєвою.

Запропоновані удосконалення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупні доходи) дадуть можливість користувачам звітності оцінити біль детально складові фінансових результатів та їх вплив на суму власного капіталу.

Таблиця 3.2

Пропонована форма Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)

ПП НВП «Агро-Ритм» за 2022 рік, тис. грн.

Стаття	За звітний період	За попередній період
1. Операційна діяльність		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	57187	52010
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(45820)	(43708)
Валовий:		
Прибуток	11367	8302
Збиток	-	-
Інші операційні доходи	1648	1434
Адміністративні витрати	(5807)	(5011)
Витрати на збут	(379)	(183)
Інші операційні витрати	(2919)	(656)
Фінансовий результат операційної діяльності:		
Прибуток	3910	3886
Збиток	-	-
2. Інвестиційна діяльність		
Дохід від участі в капіталі	-	-
Втрати від участі в капіталі	-	-
Інші доходи інвестиційної діяльності	-	-
Інші витрати інвестиційної діяльності	(4)	-
Фінансовий результат інвестиційної діяльності:	-	-
Прибуток	(4)	-
Збиток	-	-
3. Фінансова діяльність		
Фінансові доходи	-	-
Фінансові витрати	-	-
Результат фінансової діяльності:		
Прибуток	-	-
Збиток	-	-
Фінансові результати до оподаткування:		
Прибуток	3906	3886
Збиток	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	-	-
Чистий фінансовий результат:		
Прибуток	3906	3886
Збиток	-	-

ВИСНОВКИ

Одержання прибутку є головною метою діяльності будь-якого підприємства, оскільки саме він виступає у ролі рушія підприємства, є основним джерелом подальшого розвитку суспільного виробництва та надає можливість встановити взаємозв'язок між усіма іншими економічними показниками та узагальнити результати діяльності підприємства.

1. ПП НВП «Агро-Ритм» – елітно-насіннєве господарство, яке займається виробництвом високо репродуктивного насіння не нижче еліти на площі 6500 га сільськогосподарських угідь. За досліджуваний період кількість працюючих зменшилася на 3 особи, але фонд оплати праці збільшився у 2022 році порівняно із 2018 роком на 78,7 %. Одночасно середньомісячна заробітна плата за цей період зросла із 1959 грн у 2018 році до 3585 грн у 2022 році. Слід відмітити, що більшість працівників працюють на підприємстві не повний рік – від 5 до 7 місяців на час виконання сільськогосподарських робіт.

2. Впродовж 2018 – 2022 років у ПП НВП «Агро-Ритм» суми доходів і витрат збільшилися у 2 – 3 рази, основною причиною чого є інфляційні процеси в країні. Прибуток від операційної діяльності практично співпадає із чистим прибутком. Поряд із значним збільшенням доходів і витрат за основною та іншою операційною діяльністю чистий прибуток зростає набагато нижчими темпами – всього на 54,1 % у 2022 році порівняно із 2018 роком. Чистий дохід за цей же період збільшився на 131,6 %, собівартість реалізованої продукції – на 227,2 %. Інші операційні доходи за досліджуваний період зріс на 64,8 %, а витрати іншої операційної діяльності – на 103,6 %. Такий стан у складі доходів і витрат призвів до значного зниження рівня рентабельності операційних витрат. Найвищий його показник спостерігався у 2018 році – 51,5 %, а у наступні досліджувані роки цей показник знизився до 11,6 % - 8,5 %.

3. Методичні основи, якими регламентується формування в бухгалтерському обліку ПП НВП «Агро-Ритм» інформації про доходи і витрати звітного періоду та її розкриття в фінансовій звітності, є НП(С)БО 15 «Дохід»,

НП(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, а також Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

4. Обліково-інформаційне забезпечення доходів, витрат і їх головну характеристику – фінансовий результат у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) базується не лише на прямих показниках при їх розрахунку, а й застосуванні розрахункових показників, які мають умовний характер, погоджений для застосування нормативними актами. До таких показників належать собівартість окремих видів продукції, робіт, послуг, втрати і доходи від переоцінки активів, забезпечення і резерви, які створюють на підприємстві для майбутнього використання відповідно до призначення та інші подібні витрати і доходи, які не пов'язані безпосередньо із витрачанням чи надходженням грошових коштів, але які впливають на фінансовий результат через його складові – доходи і витрати. Тому для більшої інформативності про складові фінансового результату сільськогосподарського підприємства слід у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи) додатково надавати відповідні показники.

5. У першому розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) «Фінансові результати» доходи і витрати звітного періоду згруповано за видами економічної діяльності, проте фінансовий результат відображається лише за основною та в цілому операційною діяльністю. Тому, доцільно окремо відобразити фінансові результати за фінансовою та інвестиційною діяльністю. В умовах війни, яка відбувається на території України, сільсько-господарські як і інші підприємства зазнають суттєвих збитків. Тому вважаємо за доцільне включити у Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи), розділ І «Фінансові результати» такі статті, як Надзвичайні доходи та Надзвичайні витрати, сума витрат за якою може бути суттєвою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабіч В.В., Поддерьогін А.М. Удосконалення обліку формування, розподілу й використання прибутку // Фінанси України. 2012. № 2. С. 103 –110.

2. Балазюк О. Ю., Сисоєва І. М. Звіт про фінансові результати: особливості формування та аудиту. Ефективна економіка. 2020. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7659 (дата звернення: 06.05.2023).

3. Безверхий К. В. Облікові підходи до формування фінансової звітності: національний та міжнародний аспект // Наукові праці НДФІ. 2016. № 2 (75). С. 62 – 72.

4. Безверхий К.В. Концептуальні основи формування фінансової звітності відповідно до НП(С)БО 1 // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2013. № 1. С. 22 – 28.

5. Безверхий К. Фінансова звітність за МСФЗ: міфологія від мінфіну // Бухгалтерський облік і аудит. 2013. № 2. С. 8 – 11.

6. Білик М. Д., Бабіч В.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємств // Бізнес Інформ [Електронний ресурс]. 2015. № 4. С. 205 – 213. URL: http://www.business-inform.net/expoюrt_pdf/business-inform-2015-4_0-pages-205_213.pdf (дата звернення 06.06. 2023).

7. Висока О. Економічна сутність прибутку та концепції його формування // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. 2010. № 17. С. 37 – 44.

8. Ганусич В.О. Поняття сукупного доходу підприємства та його відображення у фінансовій звітності // Науковий вісник Ужгородського університету. 2014. № 3(44). С. 169 – 172.

9. Голячук Н.В. Обліково-аналітична система управління підприємством // Економічні науки: Серія «Облік і фінанси»: зб. наук. праць; Луцький національний технічний університет. 2010. Вип. 7 (25). С. 368 – 374.

10. Гудзь Н.В. Облікова модель формування фінансових результатів діяльності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів в Україні //

Економіка і суспільство. 2017. № 13. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/223.pdf (дата звернення 14.05. 2023).

11. Данилюк М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. К.: ЦНП, 2004. 204 с.

12. Дзюба О.М., Майстер Л.А. Облікове забезпечення формування фінансових результатів підприємства // Приазовський економічний вісник. 2021. № 5 (28). URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2021/5_28_ukr/27.pdf (дата звернення 20.05. 2023).

13. Дерій В.А. Витрати і доходи підприємства у системі обліку і контролю: монографія. Тернопіль: ТНЕУ «Економічна думка». 2009. 272 с

14. Дюкарева Х.Л. Удосконалення методики обліку фінансових результатів діяльності суб'єктів // Наукові записки Української академії друкарства. 2007. № 2 (12). С. 67 –75.

15. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. К.: КНЕУ, 2010. 540 с.

16. Іващишина К. Фінансова звітність в контексті міжнародних стандартів. // Відкрита Міжнародна інтернет-конференція. 2014. URI: http://konf.amsfo.com.ua/finansova-zvitnist-v-kontekstimizhnarodnix-standartiv/ (дата звернення 16.07. 2023).

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. База даних Законодавство України / ВР України. URL: http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ z0893-99 (дата звернення 18.07. 2023).

18. Історія економічних учень: підручник : у 2 ч. / За ред. В. Д. Базилевича. 2-ге вид., випр. К.: Знання, 2005. 567 с.

19. Кириченко А.І. Організаційно-методичні засади управління прибутком сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. … канд. екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2018. 23 с.

20. Концептуальна основа фінансової звітності. База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://www.minfin.gov.ua/file/link/392433/file/c.pdf (дата звернення 19.08. 2018).

21. Костенко Ю.О. Шляхи удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2016. № 3(2). С. 93 – 99.

22. Костирко Р.О. Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія і організація: монографія. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. 728 с.

23. Кузик Н.П., Боярова О.А., Подольська І.М. Особливості формування показників звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. 2013. Вип. 10(3). С. 400 – 406.

24. Кунченко О.В. Розширення інформаційної бази прийняття управлінських рішень на основі фінансової звітності // [Електронний ресурс] Режим доступу – http:// conf-men.net.ua/pdfs/1-inet-conf/5-section/Kunchenko.pdf (дата звернення 17.07. 2018).

25. Кучеренко Т. Теоретичне обґрунтування фінансових результатів в контексті моделі балансу // Вісник ХНАУ. 2009. № 13. С. 230 – 237.

26. Кучеренко Т. Сучасна парадигма фінансових результатів і особливості їх формування в сільськогосподарських підприємствах // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. Умань, 2008. Вип. 67. Ч. 2: Економіка. С. 41 – 47.

27. Лопатовський В.Г., Красуцький Р.І. Особливості формування та використання інформації про фінансові результати діяльності господарюючого суб'єкта як результативного показника його обліку і звітності // Вісник Хмельницького національного університету 2022. № 1. С. 142 – 147.

28. Мазур Н. А. Фінансові результати підприємств України: особливості бухгалтерського забезпечення їх формування та управління // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № 8. URL: https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-8-09-01/2023-8-09-01 (дата звернення 05.10. 2023).

29. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. База даних

Законодавство України / ВР України. URL: https:// https://zakon.help/law/433/ (дата звернення 24.05. 2018).

30. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів». База даних Законодавство України / ВР України. URL: http: zakon.rada.gov.ua/go/929_013 (дата звернення 17.09. 2018).

31. Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards). База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/ua/component/zoo/item/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti-international-financial-reportingstandards (дата звернення 13.07. 2018).

32. Михайловина С.О. Особливості складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) у сільськогосподарських підприємствах. URL: http://lib.udau.edu.ua/ bitstream/123456789/757/1/2015.pdf.– (дата звернення 15.07. 2023).

33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 28.02.2013 р. № 246 (із змінами і доповненнями). База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon4. rada.gov.ua/laws/show/z0336-13 (дата звернення 08.07. 2023).

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Дохід» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99 (дата звернення 06.08. 2018).

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00 (дата звернення 06.08. 2018).

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств». База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99 (дата звернення 2.07. 2018).

37. Нормативно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності / за заг. ред. Л. Г. Ловінської. К. : ДННУ«Акад. фін. управління», 2013. 294 с.

38. Олійник І. Методичні підходи до визначення беззбиткового обсягу виробництва сільськогосподарської продукції // Економіка АПК. 2008. № 2. С. 61– 64.

39. Пеняк Ю. С., Гороховацька Н. В. Сучасні проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами // Економічний простір. 2020. № 159. С. 97 – 101.

40. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291. База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11 (дата звернення 06.08. 2023).

41. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник. [3-тє вид., переробл. і доповн.]. К.: Знання, 2008. 630 с.

42. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999. №996-XIV. База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon4. rada.gov.ua/laws/show/996-143 (дата звернення 25.08. 2023).

43. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.help/article/metodichni-rekomendacii-shchodo-zapovnennya-form/ (дата звернення 06.08. 2023).

44. Проданчук М.А. Шляхи вдосконалення відображення інформації про результати діяльності у фінансовій звітності // Фінанси України. 2014. № 7. С. 99 – 113.

45. Прохар Н.В., Ночовна Ю.О. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 257 с.

46. Прохар Н. В. Особливості та дискусійні аспекти фінансової звітності відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. Вип. 23. Кіровоград: КНТУ, 2013. С. 341–345.

47. Ратушна О.П. Облік і аналіз фінансових результатів: методика та організація : автореф. дис. … канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2013. 18 с.

48. Ратушна О. Обліково-аналітичне забезпечення аналізу результатів діяльності. Облік і фінанси АПК. 2012. № 1. С. 72–76.

49. Рета М. В., Пляка Г.О. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків: НТУ «ХПІ"». 2015. № 25 (1134). С. 25 – 34.

50. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства : монографія / О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмайкіна та ін; за ред. Г.М. Давидова. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем» , 2017. 248 с.

51. Сарапіна О., Кутишенко Я. Вдосконалення обліку фінансових результатів // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2014. № 2. С. 101 – 104.

52. Скрипник М., Коструб'ицька Н. Соціально-економічна сутність категорії «прибуток підприємства» // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління. 2013. Вип. 25. С. 287 – 296.

53. Степаненко О.І. Дефініція категорії «прибуток»: науковий аспект // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. 2021. С. 89 – 96.

54. Тесленко Т.І., Конькова Н. В. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення // Бізнес Інформ. 2013. № 4. С. 356 – 360.

55. Томчук О.Ф., Михальчишина Л.Г. Аналітичні можливості Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) // Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. № 22. С. 993 – 1000.

56. Туз О.К., Бурковська А.В. Організація системи внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності підприємства // Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 8. С. 644 – 646.

57. Фінансовий аналіз: навч. посібник / За заг. ред. Школьник І.О. [І.О. Школьник, І.М. Боярко, О.В. Дейнека та інші]. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 368 с

58. Харламова О. В. Фінансова звітність за міжнародними стандартами: методологія формування та практика імплементації в Україні : монографія. Х. : Лідер, 2015. 372 с.

59. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Цегельник Н.І. Управлінський облік: підручник. Житомир: ПП «Рута», 2015. 632 с.

60. Шеверя Я.В., Ганусич В.О. Формування показників звіту про фінансові результати (сукупні доходи) для управління: організаційно-методичні підходи // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. 2017. № 7. С. 404 – 411.

61. Юхименко П. І., Леоненко П.М. Історія економічних учень: навч. посіб. 3-тє вид., випр. К.: Знання-Прес, 2002. 514 с.

62. Ярощук О. В. Дохідний підхід до оцінювання вартості компанії // Наука молода. 2012. № 18. С. 192 – 195.

63. Law for business. A James Barnes, J D Terry Morehead Dworkin, J D Eric L Richards, J D. All of Indiana University. IRWIN MC GRAW-HILL, 2000. 1167 p.

64. Frank Robert H., Ben Bernanke. Principles of economics. McGraw-HillIrwin, 2001. 834 p.